

Avantprojecte de llei d'actualització, incorporació i modificació de determinats articles del Codi civil català

written by David Folch | 30 de novembre de 2022

El Govern ha aprovat ahir l'Avantprojecte de llei per modificar el Codi civil de Catalunya (CCC). La proposta, impulsada per la Conselleria de Justícia, Drets i Memòria, busca modernitzar el CCC i adaptar-lo a les noves realitats jurídiques, econòmiques i socials i equiparar el text als estàndards del dret comparat. D'una banda, es busca modificar de manera transversal el conjunt del CCC; per l'altra, s'introdueixen canvis puntuals que afecten determinades matèries.

Pel que fa al primer supòsit, les dues novetats són la introducció a la llei del principi d'igualtat entre homes i dones i de no discriminació i, en segon terme, la promoció de la mediació i la resolució alternativa de conflictes. Aquests dos principis adquireixen caràcter transversal i, per aquest mateix motiu, diverses de les modificacions puntuals de l'articulat també hi fan referència.

Complir el principi d'igualtat entre dones i homes

Es considera necessària la normalització de la terminologia i el llenguatge. En aquest àmbit, es canvien els conceptes masculins per formes neutres. Per exemple, *bon administrador* o *bon pagès* es canvien per *bona administració* o *ús i costum de la bona pagesia*. Altrament, s'imposa el criteri de redactar els articles i les normes amb un llenguatge respectuós amb el gènere que doni visibilitat a

la dona i elimini l'androcentrisme endèmic dels textos legals.

Mediació i resolució alternativa de conflictes

Els mecanismes de resolució alternativa de conflictes, especialment la mediació, es fixen com a principi general i, per tant, s'insta els ciutadans a resoldre els conflictes per aquesta via. Tot i que la mediació ja és una realitat, el fet d'introduir-ho com a norma promou que els operadors jurídics en prenguin més consciència.

La resolució alternativa de conflictes i la mediació també apareixen en el CCC d'una manera sectorial en la regulació de les persones jurídiques i dels contractes.

Implementació del principi de capacitat jurídica de totes les persones

En la línia ja iniciada l'any 2021, es reconeix la capacitat jurídica de totes les persones i es reforça el sistema de suports a la seva actuació. Aquest és un pas més en la direcció que marca la Convenció de Nova York de 2006, segons la qual s'ha de promoure, protegir i assegurar el gaudi ple i en condicions d'igualtat de les persones amb discapacitat.

Drets dels animals

La creixent i generalitzada convivència amb els animals és una realitat que no pot ser obviada, que té implicacions directes per a les persones que se'n fan càrrec. Per tant, els animals no es consideren béns materials i, en situacions de separacions o divorcis, tenen un tractament propi que els diferencia dels drets dels objectes, com la possibilitat de custòdia compartida o el dret de successió.

D'altra banda, com a novetat, també s'estén la prohibició de visita als animals en cas de maltractadors amb sentència ferma.

Reforç de la persona hereva en el dret successori

En l'àmbit del dret successori, l'Avantprojecte introdueix diverses modificacions, essencialment respecte a les figures jurídiques de la llegítima, el desheretament i l'acceptació de l'herència. Determinats fenòmens socials, com l'envelliment progressiu de la població i els canvis en els models de família, han provocat una pressió de caràcter internacional sobre el legislador respecte a la institució de la llegítima.

Per una banda, es reforma la llegítima per reduir-ne l'abast, i el període per reclamar-la passarà de 10 a 4 anys. D'altra banda, el maltractament de caràcter psicològic s'inclou com a causa de desheretament.

Es reforça la posició de la persona hereva davant la del legitimari; per exemple, en cas de progenitors legitimaris ja no es produeix l'acreixement entre ells: la porció vacant de qui no pot ser legitimari passa a l'hereu. Pel que fa als deutes de l'herència, els deutes i avals desconeguts en el moment de l'acceptació de l'herència no es poden reclamar a l'hereu.

Evitar situacions discriminatòries que afecten les dones en cas de filiació i altres matèries

Es fan esmenes per treure la càrrega pejorativa que incorpora el fet que l'actual CCC dediqui un article sencer (238-18) als efectes de les relacions sexuals de la mare amb altres homes en cas de qüestionament de la paternitat. El fet que es dediqui un article a aquesta qüestió es considera que s'aparta de la realitat dels nostres dies. En aquest cas, els supòsits sobre la paternitat se situen en un nou apartat de l'article sobre les presumpcions de paternitat.

En l'àmbit de protecció de la figura de la dona i la condició de maternitat, també es reforça el precepte actual relatiu a les decisions sobre el propi cos, d'acord amb la idea de la lliure decisió de les persones. S'incorpora, doncs, un nou apartat a l'actual 212-7, que determina que correspon a la

dona la decisió sobre la interrupció voluntària de l'embaràs en les condicions que determini la llei.

Adaptació del dret real de penyora

La penyora ha esdevingut una garantia rellevant pel nombre de constitucions que es duen a terme i ha esdevingut l'alternativa a la garantia real per excel·lència, la hipoteca.

Es recupera la penyora flotant, que permet constituir penyores de manera simultània o successiva, entre la mateixa persona deutora i la mateixa persona creditora durant un període de temps i per una quantitat màxima. Així, no cal constituir-les individualment cada vegada, de manera que s'eviten costos innecessaris i es respon amb més flexibilitat a les exigències del tràfic jurídic.

Possibilitar reunions telemàtiques a associacions i fundacions

Arran de la Covid-19, es detecta la necessitat de modificar el CCC per fer possible que les persones jurídiques de dret privat regulades al CCC puguin celebrar reunions i assemblees per videoconferència, malgrat que no ho especifiquin els estatuts. En aquest cas, també es regula el vot electrònic.

En el cas de les comunitats de propietaris, també es dota d'una major claredat la regulació per tal que els propietaris puguin assistir a reunions telemàtiques.

Paritat d'òrgans col·legials

Sobre la constitució dels òrgans col·legials, s'ha de respectar el principi de paritat de dones i homes en la composició dels òrgans de govern, tenint present, de manera específica, el substrat social i les finalitats de cada entitat.